

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Instauratio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

INSTAURATIO. CAP. I.

Agyptii sane Sacerdotes, cum longa quid annorum serie intermissum, & jam antiquatum esset: quippe ludi, sacra, ceremonia, supplicaciones, mores ritusve aliqui, triumphorum splendores, vel quid hujusmodi, evenisletque post-

*D. Hieron.
ad Prefidium
um, Indianam
habitare,
ait. Plin. L.
o, cap. 2.
Ortus Phœ-
nici.*

modum, ut eadem instaurari contigisset. Phœnicem ius rei significatum sculpere consuerunt. Unicum enim plerique omnes authores tradunt Orientales habitare solitudines, ab omni hominum commercio visuque separatum. Nomen illi Plinius inditum ait à Phœnicio arbore, quæ palma Romanis est, ob id, quod ex Syagrorum genere una, quæ in Chora est intermoritur, ac ex seipsa renascitur. Phœnix quoq; noster ubi moriendi tempus ipsem et advenire praesensit, post annos, quos vivere perhibetur, circiter quingentos, in Agyptum fertur, ad humum demissus (ita enim Agyptii rem memoria prodiderunt) rostro semetipsum vellicat, acceptoq; ex eo vellicatu vulnere, cruentem emitit, ex quo primum ceu vermiculus nascitur, mox pulchritudine altera, forma priori similis: qui quam primū pennas indeptus est, confert se una cum patre in Heliopolin, quæ in Agypto est, ubi primum Phœcicem ortum ait Atheneus, quo simulacrum venerit, oriente mox sole moritur, novo pullo in regna sua transmigrante. Unde minime mirum est, duos aliquando Phœnices simul viros proditum ab historiis. Alii scribunt defunctum parentem à Phœnicio pullo in andem Soli dicatam urbem gestari Smyrna sphæra reconditum, quod non inficiatur Adamantius: sed enim cuius textoris manu obroutanda illa cistula contexatur, maxime velim edoceri. Ovidius hoc prius dixerat. *Metamorph.* unam esse alitem, quæ se se ipsa reparat atq; reseminet: nam ubi vita secula complevit, structo in palma alicuius vertice, ex casia, nardo, cinnamomo & myrra, rido se superimponit, finitq; in odoribus etiam, inde Phœnicem alterum renasci de patris corpore: qui cum fatis virium per etatem indeptus fuerit, ut oneri ferundo sufficiat, nidum è ramis avellat, fuscum, ita nabula & sepulchrum patris in Heliopolin deferat, atq; ut ipse dicit, reponat ante ipsius Solis horas quippe ingeniosissimo quovis Poeta digna. Horus nihil amplius ait, quam ab Agyptis sacerdotibus alterum defunctum, illi summo cultu suscipi, cui mysta justa ea rite redderent, quecumque in reliquo aliis sacris animalibus facere mos erat. Quæ vero de nido ejus Manilius fenator togatorum, et ajunt diligentissimus, tradidit, quæq; inde novis adjectis ad fabulam commentis posteri licentiores ampliarunt, cum maximis ille nobilis doctrinis, doctore, quod afferit Plinius, nullo fuerit, hi vero multo veterum authorum testimonio fabulentur, quæ sit adhibenda fides, aliorum fuerit judicium. Obicit aliquis Laetantium, summum, non inficior, virum: sed is, ut etiam Ovidius poema scribit, non habriam. Ego sane super Phœnicem atq; Pelecano, de quo paulo post, superq; nonnullis aliis, majorem haedibeo fidem, qui eadem in regione, locisq; ubi animalia haec reperiuntur, & geniti & educati sunt, ac ea perinde conspicere aliquando potuerunt, quam iis, qui auditu tantum eorum naturas excepterunt.

Lib. 10. c. 2.

Quamvis vero de moriendi modo, deci, funerandi ratione super Phœnicem scriptores universi abulant, in eam tamen omnes concordiam deuenient, atq; confensum, ut Phœnicem novum ex præmoliti corpore fieri nequaquam insufficient, esseque hoc plenissimum, atq; firmissimum futura resurrectionis specimen, Tertullianus asseverat: quippe qui de Phœnicio loquens ait: *Ille semeripsum liber ter funerans renovat, natali fine decebens, atq; succedens iterum Phœnix: ubi jam nemo, iterum ipsa quæ resur. Car. non jam aliis idem.* Quid expressius in hanc scilicet resurrectionis causam? aut cui ali rei tale documentum? (de resurrectione quippe loquitur.) Addit & haec etiam scriptis suis: *Et florebis, inquit Deus velut Phœnix: id est, de morte, de funere, uti credas de ignibus quoq; substantiam corpori exigui pollicebus, nihil magnum.* Inde subjicit Ironiam: *Sed homines semel interribunt, aridum Arabie de resurrectione*

A securit. Ita ille passim acerrimus Christiani nominis propugnatur, labentem hanc aciem restituere contendit, cui veloci sacræ innixus anchoræ, uxorem quoque una ovis commemoratione, ad viduæ punicitatem observationem adhortatur. *Probe enim uxor, inquit, quæ maritum in pace præmisit, pro De fiducia annua diebus, dormitionis ejus, & quæ plurima omnium lectione digna prosequitur.*

ABSENTIA DIUTURNA. CAP. II.

Ut cumque autem de morte Phenicis traditum sit, Agyptii sacerdotes tam diuturnæ migrationes ergo, eum qui peregre profectus diutissime domo procul abfuerit, per hanc alitem significabant: proter vivacitatem autem, animam hic diuturno tempore versatam. Nam animi patriam non esse corpus, sed nos hic, quamdiu vivimus, peregrinari, non Agyptii tantum, sed Græcorum, Latinorumque authores præstantissimi, nostraque in primis pietas, passim admonuere.

SOL. CAP. III.

Cum vero Phenix unicus omnino esse perhibeatur, & pulcritudine volatilium genus omne longo post se relinquat intervallo, quippe qui fit aureo circa colla fulgore rubicundus, cætero corpore purpureo, cæruleam caudam rofis pennis distinguenter, cristi faciem caputque plu-meo apice, ut Plinius diceret, honestatus, simulacrum Solis ab Agyptiis terrebatur, cui: quod solus fit, à raritate nomen: quo quidem nihil admirabile magis intuemur, dum lumen ille suum longe lateque per ima etiam penetralia exiguo quovis aditu, veluti suprema quadam inundatione diffundit, eaque de causa πλήν cognominabatur, id enim est a pud Philippum Agyptii vocabuli significatum, voce Græcæ-nica inductum, à multarum scilicet dotum opulentia, magnitudineve: quia omnia sibi collata lati-sime superat, & excellit.

PRÆSTARE. CAP. IV.

Agyptii denique cum Sole magis quam reliqui homines gaudeant, ejusque beneficio perfruan-tur quo maxime fervet tempore, provinciis reliquis quantumlibet remotis, & in Septentrio-nem declinantibus gravis, Agyptiis solis est commodus: Nilo tunc scilicet exundante. Cum vero per Phenicem Solem intellegenter, per eundem exundationem identidem significabant. Neque ta-men simile erat apud eos exundationis vocabulum, sed id PRÆSTARE ET EXCELLERE etiam indica-bat, atq; uti cujusquam esset in aliqua vel ingenii, vel corporis, vel opum dote claritas, ita eum exun-dare dicebant. Nos quoq; rarissimos doctrina virtuteq; viros, qui longe reliquos antecellunt, Phœ-nices appellare consuevimus. Opposito vero modo, Multitudo, pro vilitate ponit; ut *Unus è multis*, apud Plin. in Epistolis, ex vulgaribus quippe & ignobilibus hominibus. Et apud Cicer. Multi sape eodem sensu. In sacris literis Psal. 71. *Quasi prodigium factus sum multis*, hoc est, imprudentibus, insipientibus & ignobilibus.

DE PELECANO. CAP. V.

Ex eadem solitudine Pelecanus occurrit, quem Latini Plateam, ut putat Gaza, vocavere. Nam sunt qui Platæam eam apud Plinium vocandam existiment, voce hac ex Ciceronis de Natura Deorum, lib. 2. defumpta. Idem nomen apud Hebreos *Quat*, à nonnullis Pelecas, ab aliis Onocratalus interpretatur Pelecanum sane avem parvam esse, qua solitudine delectetur, Eucherius scribit. Elle-tamen aliud Pelecanorum genus in Nilo, non insciatur, passimque in stagnis & lacustribus locis ha-bitare, pene Cygnis simile, nisi quod paulo maiores sunt. Atque hi forsitan Onocratali, quos Veneti syllabis aliquot ademptis, Crotos vocant. Devorant hi conchas avidissime, multitudinemq; laxo admmodum ingestam gutturi evomunt, atque ita mox quod aptum cibo quasi coctum absument, cruxas negligunt. Deque genere hoc dubio procul quæ dicturi sumus hieroglyphica defumuntur.

INSI.

Phænix So-lem denotat

Plin. ibid.
Solis ety-
mon à Ma-
crobio.
lib. 1. c. 20.